

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 145/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Kristínou Mitrovou Polkovou, advokátkou, Na priekope 13, Žilina, proti postupu Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní sp. zn. VII/1 Gv 122/20/1000 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. januára 2024 a doplnenou 26. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s porušením čl. 50 ods. 1 ústavy, základných práv podľa čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v spojení s porušením čl. 40 ods. 1 listiny, porušenia práv podľa čl. 6 ods. 1, 3 písm. b) a c) a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a porušenia základných práv podľa čl. 47 a čl. 48 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom špeciálnej prokuratúry v konaní sp. zn. VII/1 Gv 122/20/1000 „vo vzťahu ku skutku pod bodom I.1 uznesenia vyšetrovateľa PZ MV SR, PPZ, národná kriminálna agentúra, odbor Stred ČVS: PPZ-128/NKA-ST2-2020 zo 14.09.2020 kvalifikovanom ako prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/ Tr. por.“. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd zakázal špeciálnej prokuratúre pokračovať v porušovaní označených práv vo vymedzenom rozsahu (vo vzťahu k špecifikovanému skutku), a taktiež, aby prikázal špeciálnej prokuratúre konať v predmetnom konaní vo vymedzenom rozsahu (vo vzťahu k špecifikovanému skutku). Domáha sa tiež finančného zadostučinenia v sume 5 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že vyšetrovateľ uznesením zo 14. septembra 2020 sťažovateľovi v rámci spoločného konania pod bodom I.1 vzniesol obvinenie pre prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na vymedzenom skutkovom základe.

3. Popísaný skutok a jeho právnu kvalifikáciu akceptoval aj prokurátor, čo vyplýva z uznesenia z 20. novembra 2020, ktorým tento zamietol sťažovateľovu sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia. Prokurátor v uznesení (s. 7 odsek 3) potvrdil, že sťažovateľovi „*bolo vznesené obvinenie za rozhodovanie sudcu v súvislosti s výkonom zverenej súdnej moci v rozhodovacom procese.*“.

4. Následne prokurátor vo svojom stanovisku z 27. novembra 2020 k sťažovateľovej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu zotrval na svojom rozhodnutí z 20. novembra 2020 a uviedol, že proti sťažovateľovi sa vedie trestné stíhanie pre prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa.

5. V doplnení ústavnej sťažnosti sťažovateľ predložil návrh vyšetrovateľa podľa § 209 ods. 1 Trestného poriadku na konanie o dohode o vine a treste z 10. februára 2021. Skutok, o ktorom nebolo meritórne doteraz rozhodnuté, je v druhej časti návrhu pod bodom h. Z návrhu vyšetrovateľa vyplýva, že o skutku právne kvalifikovanom ako prečin podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v rozpore s § 9 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku v nadväznosti na § 8 Trestného poriadku „*nebolo rozhodnuté do predloženia návrhu podľa § 209 ods. 1 Tr. por. Návrh z 10. 02. 2021 je v podstate z hľadiska skutkov i skomolenej právnej kvalifikácie prevzatý z ničotného uznesenia vyšetrovateľa PZ o vznesení obvinenia zo 14. 09. 2020...*“.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ namieta porušenie označených práv a článkov podľa ústavy, listiny, dohovoru a charty postupom špeciálnej prokuratúry v napadnutom konaní vo vzťahu ku skutku. Sťažovateľ namieta právnu kvalifikáciu skutku, poukazuje na to, že je neprípustne stíhaný za rozhodovanie sudcu. Namieta, že uznesenie o vznesení obvinenia je paakt vydaný *ultra vires* vyšetrovateľom, a nie prokurátorom špeciálnej prokuratúry s tým, že o sťažnosti nerozhodol generálny prokurátor Slovenskej republiky. O predmetnom skutku doteraz nebolo právoplatne rozhodnuté.

7. Sťažovateľ poukazuje na to, že mu bolo vznesené obvinenie za rozhodovanie sudcu v súvislosti s výkonom súdnej moci v rozhodovacom procese. Tiež uvádza, že nemá vedomosť o tom, že by ďalší dvaja členovia senátu boli obvinení za spôsob rozhodnutia v špecifikovanej trestnej veci. V tomto smere poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 10/2005 z 21. apríla 2010, z ktorého vyplýva, že je vylúčená trestnoprávna zodpovednosť jedného z členov senátu, ktorý konal vo veci, za rozhodovanie súdu. V prerokúvanej veci orgány činné v trestnom konaní nerešpektovali zánik trestnosti z dôvodu imunity, ide teda o porušenie čl. 148 ods. 4 ústavy: „*Vznesenie obvinenia za popísaný skutok bolo... v rozpore s ústavou a teda celé trestné konanie bolo a je nezákonné.*“ Sporný skutok spadá do rámca rozhodovania sudcu podľa § 29a zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslušiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, preto sťažovateľovi nikdy nemohlo byť vznesené obvinenie pre daný skutok.

8. V predmetnej veci bolo vedené spoločné konanie podľa § 18 Trestného poriadku, pričom súčasťou vzneseného obvinenia, a teda i trestného konania bol a aj je skutok, v ktorom sa

sťažovateľovi dáva za vinu to, ako rozhodol v postavení sudcu. V zmysle § 207a Trestného poriadku vzniesť obvinenie sudcovi môže iba prokurátor Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, a preto vyšetrovateľ nemohol sťažovateľovi vzniesť obvinenie za daný skutok (za rozhodovanie sudcu) a ani obvinenie za iné skutky v rámci spoločného konania, keďže tým prekročil rozsah svojej právomoci a ide o konanie v rozpore s čl. 2 ods. 2, čl. 17 ods. 2 ústavy a v rozpore s § 1, § 2 ods. 1, § 207a ods. 1 Trestného poriadku. Obdobne ani o sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia nerozhodol príslušný orgán, teda generálny prokurátor (§ 207a ods. 2 Trestného poriadku), ale prokurátor špeciálnej prokuratúry. Sťažovateľ podaniami z 30. marca 2023 a 11. júla 2023 žiadal generálneho prokurátora, aby o sťažnosti v predmetnej veci rozhodol. Na tieto podania generálny prokurátor nereagoval. V tomto zmysle išlo o konanie *ultra vires* a v rozpore s princípom legality. Všetky uvedené ustanovenia ústavy a Trestného poriadku sa aplikujú aj po zániku funkcie sudcu alebo prísediaceho.

9. Sťažovateľ tiež namieta, že o predmetnom skutku nebolo doteraz meritórne rozhodnuté. Časť skutku právne kvalifikovaného ako prečin podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona nebola súčasťou dohody o vine a treste zo 17. februára 2021. Sťažovateľ v rámci dohodovacieho konania žiadal prokurátora o informáciu, ako je procesne vyriešený predmetný skutok, pričom nedostal žiadnu odpoveď, „*a tak označený skutok nie je súčasťou rozsudku Špecializovaného trestného súdu z 03.03.2021 sp. zn. 13T/2/2021, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste, nebola podaná obžaloba pre označený skutok a ani iným spôsobom nebolo procesne rozhodnuté o označenom skutku.*“.

10. Konanie o predmetnom skutku nebolo vylúčené ani zo spoločného konania, čo vyplýva z uznesenia vyšetrovateľa z 5. februára 2021.

11. O skutku nerozhodol prokurátor špeciálnej prokuratúry uznesením z 22. mája 2023 o zastavení trestného stíhania v prípade dvoch skutkov, ktoré neboli súčasťou dohody o vine a treste zo 17. februára 2021, a ani uznesením z 12. júla 2023, ktorým bol zmenený dôvod zastavenia trestného stíhania na podklade sťažnosti sťažovateľa. Na základe vyhlásenia sťažovateľa podľa § 215 ods. 7 Trestného poriadku bolo zrušené uznesenie z 22. mája 2023 v spojení s uznesením z 12. júla 2023 a prokurátor podal obžalobu Špecializovanému trestnému súdu. Konanie v tejto veci je vedené pod sp. zn. 4 T 7/2023, pričom ani „*jedno z rozhodnutí a ani obžaloba neobsahujú skutok, ktorý je popísaný v úvode tejto sťažnosti.*“ Právo na rozhodnutie vo veci je súčasťou práva na súdnu ochranu a na spravodlivý proces. Napriek tomu, že prípravné konanie sa javí byť ukončené (§ 10 ods. 14 Trestného poriadku), sťažovateľ nedisponuje takýmto rozhodnutím vo veci.

12. V danej situácii sťažovateľ neviduje žiaden dostupný právny prostriedok nápravy, ktorý by vyplýval z ustanovení Trestného poriadku alebo zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“).

13. V tomto smere sťažovateľ poukazuje na to, že podal viaceré podnety, ktoré ale nevedli k náprave namietaného stavu. Podaním z 10. mája 2022 požiadal špeciálnu prokuratúru o meritórne rozhodnutie o skutku, ktoré doplnil 3. júna 2022. Na túto žiadosť špeciálna prokuratúra nereagovala. Podaním z 1. decembra 2022 sťažovateľ urgovoal doručenie uznesenia o zastavení trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku z dôvodu podľa § 9 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku pre špecifikovaný skutok. Špeciálna prokuratúra ani na toto podanie nereagovala.

14. Sťažovateľ podal 4. októbra 2022 podnet na preskúmanie dôvodov nečinnosti prokurátora a prietáhov v konaní. Domáhal sa meritórneho rozhodnutia a namietal zbytočné prietahy v konaní. Tento podnet bol vybavený prípisom č. k. VII/1Gv 12/21/1000-45 zo 4. novembra 2022, „*ktoré je svojim obsahom zmätočné a nezodpovedajúce stavu veci vo vzťahu k meritórnemu rozhodnutiu o spornom skutku so záverom, že nebola zistená nečinnosť dozorového prokurátora a s tým spojené prietahy v trestnom konaní.*“.

15. Sťažovateľ podal 21. novembra 2022 opakovaný podnet na preskúmanie dôvodov nečinnosti dozorového prokurátora a prietáhov v konaní a na preskúmanie postupu prokurátora pri vybavovaní jeho podnetu zo 4. októbra 2022. Opakovaný podnet bol doručený adresátovi 24. novembra 2022, sťažovateľovi však nebola doručená žiadna odpoveď.

16. Uvedenú nečinnosť špeciálnej prokuratúry sťažovateľ vyhodnotil ako podozrenie zo spáchania trestného činu, a preto 5. mája 2023 podal generálnej prokuratúre trestné oznámenie podľa § 196 ods. 1 Trestného poriadku. Prípisom z 19. mája 2023 prokurátor generálnej prokuratúry upovedomil sťažovateľa, že jeho podanie v súlade s § 62 ods. 1 Trestného poriadku vyhodnotil ako podanie, v ktorom namieta zákonnosť postupu prokurátora, a nie ako trestné oznámenie, preto toto podanie z dôvodu príslušnosti postúpil špeciálnej prokuratúre. Špeciálna prokuratúra na uvedené podanie doteraz nereagovala. Sťažovateľ uviedol, že jeho trestné oznámenie je kvalifikovaným úkonom poškodeného so všetkými náležitosťami a domáhal sa ním inej právnej ochrany.

17. Sťažovateľ sa márne domáha „*meritórneho rozhodnutia pre skutok kvalifikovaný v nulitnom rozhodnutí vyšetrovateľa PZ, ktorým mu bolo vznesené obvinenie za rozhodovanie sudcu.*“. Inú právnu ochranu môže poskytnúť prokurátor postupom podľa § 215 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, prípadne podľa § 215 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku z dôvodov podľa § 9 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Nečinnosť príslušných prokurátorov je v rozpore s ich sľubom a povinnosťami, ktoré im vyplývajú zo zákona o prokuratúre (§ 3 ods. 1 a 2) a z § 26 ods. 1 písm. a), c), e) a f) zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry v znení neskorších predpisov.

18. V aktuálnom stave trestného konania vo veci skutku sťažovateľ nemôže uplatňovať právo na obhajobu a opravné prostriedky a dospieť tak k úplnej rehabilitácii v rámci trestného konania. Záverečné rozhodnutie má pre sťažovateľa význam aj pre realizáciu základného práva podľa čl. 46 ods. 3 ústavy a podľa čl. 36 ods. 3 listiny aplikáciou zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

19. V rámci základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa sťažovateľ domáha aj ochrany pred neprímeranými prietahmi v konaní, „*pretože od vydania nulitného rozhodnutia vyšetrovateľa PZ (act ultra vires) uplynulo ku dňu podania sťažnosti 40 mesiacov (a 38 mesiacov od nulitného rozhodnutia prokurátora ÚŠP, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu o vznesení obvinenia), vo veci sa nekoná vo vzťahu k namietanému skutku...*“.

20. Postup špeciálnej prokuratúry a jej nečinnosť vytvára „*dlhodobo u sťažovateľa stav neistoty o výsledok trestného konania v súvislosti so sporným skutkom, prehlbovanie straty dôvery v právny štát, v ktorom žije, prehľbuje jeho zdravotné problémy, ktoré vznikli v čase nezákonnej väzby, keď už aj štát oficiálne priznal, že v čase väzby bol sťažovateľovi odopieraný nerušený spánok a bola*

tak zvyšovaná jeho spánková deprivácia a preto sa uchádza aj o sekundárnu satisfakciu vo forme finančného zadosťučinenia.“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

21. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv a článkov podľa ústavy, listiny, dohovoru a charty postupom špeciálnej prokuratúry v napadnutom konaní v rozsahu špecifikovaného skutku. Sťažovateľ namieta právnu kvalifikáciu skutku, v rámci ktorého je stíhaný za rozhodovanie sudcu. Sťažovateľ namieta, že v rámci spoločného konania mu vyšetrovateľ vzniesol obvinenie aj za skutok, hoci obvinenie sudcovi môže vzniknúť len prokurátor generálnej prokuratúry (§ 207a Trestného poriadku). Zároveň namieta, že o jeho sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia nerozhodol generálny prokurátor (§ 207a ods. 2 Trestného poriadku). Sťažovateľ napokon namieta, že o skutku nebolo doteraz meritórne rozhodnuté.

22. V rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ústavný súd skúmal, či ústavná sťažnosť bola podaná včas, t. j. v lehote dvoch mesiacov podľa § 124 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

23. Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03, IV. ÚS 8/2020). Podanie ústavnej sťažnosti po uplynutí tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na jej odmietnutie ako oneskorene podanej [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde].

24. Zásadnou námietkou sťažovateľa je jeho námietka, že o špecifikovanom skutku nebolo doteraz rozhodnuté. Sťažovateľ pritom sám v ústavnej sťažnosti uvádza, že túto skutočnosť namietal okrem iných aj v podaní zo 4. októbra 2022 adresovanom špeciálnej prokuratúre. Špeciálna prokuratúra na uvedený podnet reagovala prípisom č. k. VII/1 Gv 12/21/1000-45 zo 4. novembra 2022. Vedúci oddelenia korupcie špeciálnej prokuratúry v predmetnom prípise vymedzil obsah sťažovateľovho podnetu tak, že ho tvorí námietka, že *„dodnes nebolo rozhodnuté o zastavení trestného stíhania... pre skutok uvedený v bode I písm. I) uznesenia o vznesení obvinenia, ktorý bol právne kvalifikovaný ako prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Tr. zák.“.*

25. Vedúci oddelenia korupcie následne uviedol, že v konaní o dohode o vine a treste bol sťažovateľ upozornený, že *„skutok (čiastkové útoky), pre ktoré ste trestne stíhaný, budú v ďalšom konaní právne kvalifikované ako pokračovací zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Tr. zák. v bode 1 až 7 a v bode 9 a ako zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. v bode 8. Medzi týmito skutkami (čiastkovými útokmi) je aj skutok, ktorý bol pôvodne označený ako bod I písm. I) uznesenia... z 14. septembra 2020 o vznesení obvinenia. Konkrétne ide o skutok v bode 5 dohody o vine a treste [ktorý bol v návrhu na konanie o dohode o vine a treste označený ako bod I písm. e)].“.*

26. Na tomto základe vedúci oddelenia korupcie dospel k záveru, že *„o tomto skutku už bolo právoplatne rozhodnuté, a to v rámci konania na Špecializovanom trestnom súde o dohode o vine a treste.“.* Na tomto základe tiež konštatoval, že v postupe dozorového prokurátora nezistil nečinnosť, a tým ani zbytočné prietahy v trestnom konaní. V rámci tohto prípisu bol sťažovateľ

upovedomený, že „v prípade podania opakovanej žiadosti sa táto nevybavuje; o nevybavení opakovanej žiadosti podávateľ nebude upovedomený.“.

27. Z hľadiska obsahu možno ústavnú sťažnosť sťažovateľa vnímať ako polemiku s právnym názorom vyjadreným v prípise zo 4. novembra 2022, podľa ktorého o špecifikovanom skutku bolo právoplatne rozhodnuté, keďže bol súčasťou dohody o vine a treste a rozsudku, ktorý túto dohodu schválil. Od opodstatnenosti uvedeného právneho názoru vyjadreného v predmetnom prípise závisí aj možnosť sťažovateľa uplatniť ďalšie námietky, že bol stíhaný za rozhodovanie sudcu, že ide o akt *ultra vires* a pod., v tom zmysle, že ak špecifikovaný skutok je zahrnutý do dohody o vine a treste, potom sťažovateľ mohol uplatniť tieto námietky v konaní o veci samej (za predpokladu, že by nesúhlasil s uzatvorením dohody o vine a treste). Obdobne ak o skutku bolo právoplatne rozhodnuté, nemôžu v napadnutom konaní vznikáť zbytočné prietahy v dôsledku nečinnosti špeciálnej prokuratúry.

28. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti neuvádza, kedy mu predmetný prípis bol doručený. V ústavnej sťažnosti však uvádza, že 21. novembra 2022 podal opakovaný podnet na preskúmanie dôvodov nečinnosti dozorového prokurátora a na „*preskúmanie postupu prokurátora pri vybavovaní jeho podnetu zo 04. 10. 2022.*“, a preto najneskôr 21. novembra 2022 musel byť sťažovateľovi predmetný prípis doručený, prípadne musel mu byť známy obsah predmetného prípisu. Uvedený prípis predstavuje odôvodnenú reakciu na sťažovateľovu námietku, ktorú uplatňuje aj v ústavnej sťažnosti (nerozhodnutie o skutku). Od posúdenia tejto otázky je pritom závislé aj posúdenie ďalších námietok uplatnených v ústavnej sťažnosti, a preto ak sťažovateľ uvedené skutočnosti namieta v ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 18. januára 2024 a podanej na poštovú prepravu 16. januára 2024, robí tak zjavne po uplynutí lehoty dvoch mesiacov podľa § 124 zákona o ústavnom súde.

29. S poukazom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

30. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ako ich špecifikoval v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. marca 2024

Miloš Maďar
predseda senátu